

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (deveto vijeće)

19. studenoga 2015.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Direktiva 2001/29/EZ – Članak 3. stavak 1. – Priopćavanje javnosti – Pojmovi ‚priopćavanje‘ i ‚javnost‘ – Distribucija televizijskih programa – Postupak pod nazivom ‚izravan prijenos‘“

U predmetu C-325/14,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Hof van beroep te Brussel (žalbeni sud u Bruxellesu, Belgija), odlukom od 17. lipnja 2014., koju je Sud zaprimio 7. srpnja 2014., u postupku

SBS Belgium NV

protiv

Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers (SABAM),

SUD (deveto vijeće),

u sastavu: J. Malenovský (izvjestitelj), u svojstvu predsjednika vijeća, M. Safjan i K. Jürimäe, suci, nezavisni odvjetnik: N. Wahl,

tajnik: M. Ferreira, glavna administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 10. lipnja 2015.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za SBS Belgium NV, P. Maeyaert i A. De Bleeckere, *advocaten*,
- za Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers (SABAM), E. Marissens, *avocat*,
- za francusku vladu, D. Segoin i F.-X. Bréchet, u svojstvu agenata,
- za poljsku vladu, B. Majczyna, u svojstvu agenta,
- za Europsku komisiju, J. Samnadda i F. Wilman, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez njegovog mišljenja, donosi sljedeću

* Jezik postupka: nizozemski

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu (SL L 167, str. 10.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 119.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između SBS-a Belgium NV (u daljnjem tekstu: SBS) i Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers (SABAM) (Belgijsko udruženje autora, skladatelja i nakladnika) o obvezi plaćanja pravične naknade za emitiranje programa tehnikom izravnog prijenosa.

Pravni okvir

- 3 Uvodne izjave 23. do 27. Direktive 2001/29 propisuju:

„(23)

Ovom Direktivom trebalo bi se dodatno uskladiti pravo autora na priopćavanje javnosti. To bi se pravo trebalo tumačiti u širem smislu tako kao da ono obuhvaća svako priopćavanje javnosti koja nije prisutna na mjestu na kojem se priopćavanje obavlja. To pravo trebalo bi obuhvaćati svaki takav prijenos ili reemitiranje djela za javnosti putem žice ili bežičnim putem, uključujući radiodifuzijsko emitiranje. To pravo ne bi trebalo obuhvaćati nikakve druge radnje.

[...]

(27) Samo opskrba materijalnim uređajem za priopćavanje nije sama po sebi priopćavanje u smislu ove Direktive.“

- 4 Prema članku 3. te direktive, naslovljenom „Pravo priopćavanja autorskog djela javnosti i pravo stavljanja drugih predmeta zaštite na raspolaganje javnosti“:

„1. Države članice moraju predvidjeti autorima isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za svako priopćavanje njihovih djela javnosti, žicom ili bežičnim putem, uključujući stavljanje njihovih djela na raspolaganje javnosti tako da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu.

[...]

3. Prava iz stavaka 1. i 2. ne iscrpljuju se bilo kojom radnjom priopćavanja javnosti ili stavljanja na raspolaganje javnosti određenom ovim člankom.“

Glavni postupak i prethodno pitanje

- 5 SABAM je udruženje za upravljanje autorskim pravima koje predstavlja autore u području zahtjeva trećih osoba za davanje ovlaštenja za korištenje njihovih djela zaštićenih autorskim pravima i pri prikupljanju naknada za korištenje tih djela.
- 6 SBS je komercijalna organizacija za radiodifuziju koja emitira na nizozemskom jeziku i producira i distribuira televizijske programe. U okviru svojih aktivnosti radiodifuzijskog emitiranja, SBS upravlja više privatnih komercijalnih kanala u Belgiji. Njegova programska shema uključuje programske sadržaje vlastite produkcije kao i one kupljene od produkcijskih kuća te od nacionalnih i stranih dobavljača programskog sadržaja.

- 7 SBS emitira svoje emisije isključivo tehnikom pod nazivom „izravan prijenos“. Riječ je o postupku u dvije etape, u okviru kojeg SBS svoje programske signale putem privatne veze „point to point“ prenosi distributerima kao što su Belgacom, Telenet i TV Vlaanderen. U tom stadiju te signale ne mogu primiti pripadnici šire javnosti. Navedeni signal distributeri zatim prenose – s enkripcijom ili bez nje – svojim pretplatnicima, kako bi oni putem svojih uređaja mogli gledati te programe, ako je potrebno i uz pomoć dekodera koji im je distributer stavio na raspolaganje. Ovisno o distributeru, signal se prenosi satelitom u slučaju TV Vlaanderena, kabelom u slučaju Teleneta ili xDSL linijom u slučaju Belgacoma.
- 8 SABAM smatra da je SBS, kao organizacija radiodifuzijskog emitiranja, emitirajući tehnikom izravnog prijenosa proveo radnju priopćavanja javnosti u smislu članka 3. Direktive 2001/29. Za to je potrebno ovlaštenje nositelja autorskih prava. Kao naknadu zahtijeva plaćanje određene svote novca.
- 9 SBS je osporio taj zahtjev. Prema njemu, samo distributeri i ostale organizacije iste vrste provode priopćavanje javnosti koje je relevantno iz perspektive autorskih prava. SBS prema tome smatra da ne postoji obveza plaćanja naknade.
- 10 Rechtbank van koophandel te Brussel (Trgovački sud u Bruxellesu) usvojio je SABAM-ov zahtjev te je naložio SBS-u plaćanje gotovo milijun eura na osnovi autorskih prava za 2009. godinu.
- 11 SBS je protiv presude tog suda podnio žalbu sudu koji je uputio zahtjev.
- 12 U tim je okolnostima Hof van beroep te Brussel (žalbeni sud u Bruxellesu) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Obavlja li radnju priopćavanja javnosti u smislu članka 3. Direktive 2001/29 organizacija za radiodifuziju koja svoje programe prenosi isključivo tehnikom izravnog prijenosa – odnosno u dvodijelnom postupku u kojem svoje kodirane programske signale preko satelita, veze optičkog kabela ili drugog prijenosnog sredstva prenosi distributerima (dobavljači satelitskih paketa, društva za distribuciju preko kabela ili preko x-DSL linija) – pri čemu tijekom ili nakon tog prijenosa javnost nema pristup tim signalima, a nakon toga distributeri prenose signale svojim pretplatnicima tako da oni mogu gledati te programe?“

O prethodnom pitanju

- 13 Svojim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 3. stavak 1. Direktive 2001/29 tumačiti na način da organizacija za radiodifuziju obavlja radnju priopćavanja javnosti u smislu te odredbe kada svoje programske signale prenosi isključivo distributerima signala, pri čemu tijekom i nakon tog prijenosa javnost nema pristup tim signalima, a nakon tog prijenosa distributeri prenose signale svojim pretplatnicima kako bi oni mogli gledati te programe.
- 14 U tom pogledu valja navesti da Direktiva 2001/29 ima kao glavni cilj uspostavu višeg stupnja zaštite autora, omogućavajući im dobivanje odgovarajuće naknade za korištenje njihovih djela, osobito prigodom priopćavanja javnosti. Iz toga slijedi da pojam „priopćavanja javnosti“ u članku 3. stavku 1. te direktive treba shvaćati u širokom smislu, kao što to, uostalom, izričito navodi njezina uvodna izjava 23. (presuda ITV Broadcasting i dr., C-607/11, EU:C:2013:147, t. 20. i navedena sudska praksa).
- 15 Sud je već presudio da pojam priopćavanja javnosti u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29 ujedinjuje dva kumulativna elementa, točnije „radnju priopćavanja“ nekog djela i njegovo priopćavanje određenoj „javnosti“ (vidjeti presudu Svensson i dr., C-466/12, EU:C:2014:76, t. 16).

- 16 Što se tiče, kao prvo, „radnje priopćavanja“, ona obuhvaća svaki prijenos zaštićenih djela neovisno o korištenim tehničkim sredstvima ili postupcima (presuda Football Association Premier League i dr., C-403/08 i C-429/08, EU:C:2011:631, t. 193.).
- 17 Nadalje, svako emitiranje ili reemitiranje nekog djela koje koristi posebno tehničko sredstvo u načelu mora odobriti autor predmetnog djela (presuda ITV Broadcasting i dr., C-607/11, EU:C:2013:147, t. 24.).
- 18 U ovom slučaju iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da organizacija za radiodifuziju o kojoj je riječ u glavnom postupku prenosi programske signale nekolicini distributera signala satelitom, kabelom ili xDSL linijom, dakle različitim sredstvima ili tehničkim procesima.
- 19 Slijedi da se takvi prijenosi, paralelni ili ne, moraju smatrati „radnjama priopćavanja“ u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29.
- 20 Kao drugo, kako bi se primijenio pojam „priopćavanje javnosti“ u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29, također je potrebno, kao što je to navedeno u točki 15. ove presude, da su zaštićena djela stvarno priopćena „javnosti“.
- 21 U tom pogledu iz sudske prakse Suda proizlazi da pojam „javnosti“ obuhvaća neograničen broj adresata, potencijalnih televizijskih gledatelja, te usto podrazumijeva znatan broj osoba (vidjeti u tom smislu presude SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, t. 37. i 38. kao i ITV Broadcasting i dr., C-607/11, EU:C:2013:147, t. 32.).
- 22 Međutim, u situaciji poput one u glavnom postupku, kao što to jasno proizlazi iz prethodnog pitanja, predmetna organizacija za radiodifuziju prenosi programske signale pojedinačnim i određenim distributerima, bez mogućnosti da im pristupe potencijalni televizijski gledatelji.
- 23 Stoga se djela koja prenosi organizacija za radiodifuziju poput onih u glavnom postupku ne priopćavaju „javnosti“ u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29, već pojedinačnim i određenim profesionalcima.
- 24 S obzirom na kumulativni karakter dvaju konstitutivnih elemenata priopćavanja javnosti, naveden u točki 15. ove presude, kada uvjet prema kojem zaštićena djela moraju biti priopćena javnosti nije ispunjen, prijenosi koje je organizacija za radiodifuziju obavila, poput onih u glavnom postupku, u načelu nisu obuhvaćeni pojmom „priopćavanja javnosti“ u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29.
- 25 Prema tome, ne može se unaprijed isključiti da se u određenim situacijama pretplatnici distributera poput onih u glavnom postupku mogu smatrati „javnošću“ obuhvaćenom izvornim prijenosom koji je provela organizacija za radiodifuziju.
- 26 U tom pogledu, prije svega je nesporno da distributeri poput onih u ovom slučaju nisu u svakom slučaju dio takve javnosti, za razliku od subjekata kao što su hoteli koji su bili predmet postupaka koji su doveli do presuda SGAE (C-306/05, EU:C:2006:764) i Phonographic Performance (Ireland) (C-162/10, EU:C:2012:141).
- 27 Proizlazi da se pretplatnici koji su adresati prijenosa što su ih proveli odnosni distributeri ne mogu *a priori* smatrati „novom“ javnošću, koja nije bila obuhvaćena izvornom radnjom priopćavanja što ju je provela organizacija za radiodifuziju (vidjeti, *a contrario*, presudu SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, t. 40.).
- 28 Slijedom navedenog, u predmetu u glavnom postupku postoji samo jedna „javnost“, odnosno ona koju čine svi pretplatnici svakog pojedinog distributera.

- 29 U tom pogledu, iz teksta pitanja, kako ga je postavio sud koji je uputio zahtjev, proizlazi da tek nakon intervencije tih distributera njihovi pretplatnici mogu gledati televizijske programe.
- 30 Sud je već odlučivao da distribucija djela koje profesionalac, poput onoga u ovom slučaju, radiodifuzijski emitira svojim pretplatnicima predstavlja pružanje samostalne usluge s ciljem stjecanja dobiti, s obzirom na to da cijenu pretplate navedene osobe nisu platile organizaciji za radiodifuziju, već tom profesionalcu, i to ne za eventualne tehničke usluge, već za pristup odnosnom priopćavanju i stoga zaštićenim djelima (vidjeti analogijom presudu *Airfield* i *Canal Digitaal*, C-431/09 i C-432/09, EU:C:2011:648, t. 80.).
- 31 Prijenos koji provede profesionalac u uvjetima iznesenima u prethodnoj točki ove presude stoga ne predstavlja samo tehničko sredstvo namijenjeno osiguranju ili poboljšanju prijema izvornog prijenosa u području pokrivenosti (vidjeti analogijom presudu *Airfield* i *Canal Digitaal*, C-431/09 i C-432/09, EU:C:2011:648, t. 79.).
- 32 Međutim, ne može se isključiti da se distributer može naći u nesamostalnom položaju u odnosu na organizaciju za radiodifuziju te da je usluga distribucije koju on pruža samo tehničkog karaktera, tako da njegova intervencija predstavlja samo tehničko sredstvo u smislu sudske prakse Suda (vidjeti osobito presude *Football Association Premier League* i dr., C-403/08 i C-429/08, EU:C:2011:631, t. 194. i *Airfield* i *Canal Digitaal*, C-431/09 i C-432/09, EU:C:2011:648, t. 74. i 79.).
- 33 Ako bi to bio slučaj, na sudu koji je uputio zahtjev jest da provjeri mogu li se pretplatnici odnosnog distributera smatrati javnošću koja je obuhvaćena priopćavanjem što ga je provela organizacija za radiodifuziju s posljedicom da ta organizacija obavlja „priopćavanje javnosti“.
- 34 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na prethodno pitanje valja odgovoriti da članak 3. stavak 1. Direktive 2001/29 treba tumačiti na način da organizacija za radiodifuziju ne obavlja radnju priopćavanja javnosti u smislu te odredbe kada svoje programske signale prenosi isključivo distributerima signala, pri čemu tijekom i nakon tog prijenosa javnost nema pristup tim signalima, a nakon tog prijenosa distributeri prenose signale svojim pretplatnicima kako bi oni mogli gledati te programe, osim ako intervencija odnosnih distributera predstavlja samo tehničko sredstvo, što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.

Troškovi

- 35 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (deveto vijeće) odlučuje:

Članak 3. stavak 1. Direktive Europskog parlamenta i Vijeća 2001/29/EZ od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu treba tumačiti na način da organizacija za radiodifuziju ne obavlja radnju priopćavanja javnosti u smislu te odredbe kada svoje programske signale prenosi isključivo distributerima signala, pri čemu tijekom i nakon tog prijenosa javnost nema pristup tim signalima, a nakon tog prijenosa distributeri prenose signale svojim pretplatnicima kako bi oni mogli gledati te programe, osim ako intervencija odnosnih distributera predstavlja samo tehničko sredstvo, što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.

Potpisi